

INGETROKKEN

M246/21-11-2022
punt 17

Motie: Herstel konijnenpopulatie

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 21 november 2022, te Haarlem, ter vaststelling van het: "Programma Natuurnetwerk 2023 (VD-60)"

Constateerende dat:

- duinkonijnen al tenminste 500 jaar in de Noord-Hollandse duinen voorkomen;
- gedurende de gehele periode van 37 jaar dat er konijnen geteld worden, het aantal konijnen fors is afgenomen;
- in de vastelandsduinen zelfs sprake is van een populatie van minder dan 19% sinds de start van de tellingen;
- in Natura2000 beheerplan Noord-Hollands Duinreservaat het konijn de belangrijkste natuurlijke grazer in de duinen wordt genoemd;
- de enorme afname van de begrazingsdruk tot versnelde vergrassing en vegetatiesuccessie heeft geleid;
- in Natura2000 het duinkonijn in 2 van de 3 gevallen genoemd wordt als ultieme duinbeheerder;
- het ontbreken van konijnen in Natura2000 beheerplan NHD letterlijk een knelpunt wordt genoemd;

Overwegende dat:

- het Noord-Hollands Duinreservaat eigendom van de provincie is en dat uit recent wetenschappelijk onderzoek blijkt dat het inzetten van exotische grazers als Schotse Hooglanders en Konikpaarden nauwelijks effect heeft en zelfs contraproductief lijkt;
- Het inzetten van exotische dieren voor herstel biodiversiteit van het Noord-Hollands duinlandschap haaks staat op alle Natura2000 voornemens en uitgangspunten;
- zowel in het PNO 2019 als dat van 2020 het konijn niet eens genoemd wordt;
- Deze motie op 18 november 2019 is aangehouden en destijds niet in stemming is gebracht;

Verzoekt het college van Gedeputeerde Staten op:

- werk te maken van het herstel van de populatie duinkonijnen, door een uitvoeringsplan, met als doel de populatie te herstellen tot minimaal het niveau van 2010, op te stellen en toe te zeggen dit plan in het Programma Natuurnetwerk 2023 op te nemen;

en gaan over tot de orde van de dag;

Ondertekening,

Gerard Kohler
JA21 Noord-Holland

Bijlage 1:

Grote grazers hebben nauwelijks effect op natuurherstel in de duinen

Jean-Pierre Geelen
Amsterdam

Grote grazers als gallowayrunden doen in de Nederlandse duingebieden niet helemaal waarvoor ze waren uitgezet: ze houden de duinen niet kaal. In plaats daarvan kunnen beheerders beter werken aan het herstel van de populaties konijnen.

Dat concludeert Harrie van der Hagen, landschapsecoloog bij drinkwaterbedrijf en natuurbeheerder Dunea na tien jaar onderzoek in duingebied Meijndel, bij Den Haag en Wassenaar. Om het dichtgroeien van de duinen tegen te gaan en de duinnatuur te beschermen, wordt het gebied sinds 1990 begraasd door 30 gallowayrunden en konikpaarden. Door de begrazing zou verstuing op gang komen en zouden jonge planten van bomen en struiken geen kans krijgen.

Van der Hagen stelt nu vast dat dat een illusie is: de komst van de uitgezette dieren heeft 'geen significant effect gehad' op de ontwikkeling in de duinen. Veranderingen in het landschap van de afgelopen 40 tot 60 jaar zijn in veel grotere mate het gevolg van stikstof (ook de daling van de depositie daarvan sinds 1990), klimaatverandering en het verdwij-

Schotse hooglanders in de duinen bij Wassenaar. Foto Marcel van der Bergh/de Volkskrant

nen van het konijn in het gebied.

Konijnen beperken zich voor hun eten tot hun eigen 'tuintje', waar ze al gravend op zoek gaan naar de elwitrijke wortels en kiemplanten van jonge bomen en struiken. Door hun graafwerk ontstaan kale plekkjes, die door hun grote aantal leiden tot grote zandvlakten. Kunderen gaan grover te werk, ze graven niet en eten slechts bij toeval de zaailingen van soorten die het open duin laten dichtgroeien.

Het effect van het konijn is terug te zien aan de meidoorn in Meijndel. '85 procent van de volwassen struiken stammen uit de jaren 1955, '56 en '57. Precies de jaren nadat konijnen massaal stierven aan de ziekte myxomatose.'

De konijnenstand in de Neder-

landse duingebieden is bijzonder laag. Na de golf van myxomatose werd het dier in de jaren negentig getroffen door de zogeheten Rabbit Haemorrhagic Disease.

De ecoloog zou graag een populatie opbouwen die sterk genoeg is om ziekten te overleven. Eerdere pogingen in Nederland mislukten. 'Als konijnen in een vreemde omgeving worden uitgezet, gaat het mis.'

Een van de praktische problemen bij gekweekte konijnen is dat ze geen angstreflex voor roofdieren kennen, waardoor ze makkelijke prooien zijn voor vossen en roofvogels. Daarom is konijnen vangen op sportvelden een beter plan. Van der Hagen: 'Daar mogen ze worden afgeschoten, vanwege de schade die ze daar aanrichten. Dat maakt ze schuwer, wat wij nodig hebben. Zo zijn ze al meer gewend aan een natuurlijker omgeving.'

Het regelen van de vergunningen vergt nog tijd. Dunea wil samenwerken met beheerders van andere duingebieden, zoals de Noord-Hollandse duinen. Hoewel Van der Hagen zijn onderzoek beperkte tot Meijndel, gelden zijn bevindingen volgens hem voor alle kalkrijke duingebieden, van de kop van Noord-Holland tot in het noorden van Frankrijk.

Bijlage 2:

M 120/18-11-2019

Forum voor
Democratie

AANGEHOUDEN

Mouie 'Herstel konijnenpopulatie'

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 18 november 2019, te Haarlem, ter behandeling van Programma Natuurontwikkeling (PNO).

Constateernde dat:

- duinkonijnen al tenminste 500 jaar in de Noord-Hollandse duinen voorkomen;
- gedurende de gehele periode van 34 jaar dat er konijnen geteld worden, het aantal konijnen fors is afgenomen;
- in de vastelandsduinen zelfs sprake is van een populatie minder dan 19% sinds de start van de tellingen;
- in Natura2000 beheerplan Noordhollands Duinreservaat het konijn de belangrijkste natuurlijke grazer in de duinen wordt genoemd;
- de enorme afname van de begrazingsdruk tot versnelde vergrassing en successie heeft geleid;
- in Natura2000 het duinkonijn in 2 van de 3 gevallen genoemd wordt als uitbeme duinbeheerder;
- het ontbreken van konijnen in Natura2000 beheerplan NHD letterlijk een knelpunt wordt genoemd.

Oorwegende dat

- het Noordhollands Duinreservaat eigendom van de provincie is en dat door het inzetten van exotische grazers als Schotse Hooglanders en Koninkspaarden de rol van het duinkonijn gezien de toenemende vergrassing weinig effect heeft;
- het inzetten van exotische dieren voor herstel biodiversiteit van het Noord-Hollands duinlandschap haaks staat op alle Natura2000 voornemens en uitgangspunten;
- dat zowel in het PNO 2019 als dat van 2020 het konijn niet eens genoemd wordt.

Verzoekt Gedeputeerde Staten, werk te maken van het herstel populatie duinkonijnen door een uitvoeringsplan, met als doel de populatie te herstellen tot minimaal het niveau 2010, op te stellen en toe te zeggen dit plan in PNO 2021 op te nemen,

en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Gerard Kohler
Forum voor Democratie